

letnih doneskov! — Da si prihrani nekoliko stroškov, izdalo je letos društvo vseh osem iger v enem zvezku, a društvo proda je tudi posamezne igre. Čitalnicam in narodnim društvom sploh priporočamo, da si od vsake igre omislijo celo garnituro, t. j. toliko knjižic, kolikor jih je igralcem treba o provajanji. Cele tiskane igre učecim se igralcem mnogo bolj ustrezajo, nego samo izpisane naloge, vrhu tega so pa še cenejše. Kdor od društva vsaj za 4 gld. knjig za jedenkrat naroči, popusti mu društvo 20% navadne cene, ki je naznačena na zavitkih vsacega zvezka.

Nove šolske knjige. Ne prof. Lavtar (kakor smo zadnjič poročali), ampak prof. Andrej Senekovič piše fiziko ali prirodoslovje za nižje gimnazije in realke. Knjiga bode v rokopisu v kratkem dovršena. V terminologiškem delu se bode popolnoma ujemala s prof. Celestinovo aritmetiko. — Naučno ministerstvo je odobrilo rokopis šolske knjige „Domoznanstvo“, katero je o avstrijskem Primorju spisal prof. Simon Rutar. Knjiga je namenjena učiteljsčema v Gorici in Kopru.

„*Politik*“ objavila je v 53. listu t. l. članek „Ein neuer slovenischer Dichter“, v katerem g. Fr. Selak jako pohvalno govori o našem pesniku X—u.

Rihar ali Richter? Ocenjaje gospoda Julija pl. Kleinmayra „Zgodovino slovenskega slovstva“ v „Ljubljanskem Zvonu“ lanskega léta govorim na 771. strani „v Zgodovini slovenskega slovstva“ na 72. str. mej presojevalci Japljevega in Kumerdejevega sv. pisma čitamo tudi J. Riharja. Ali ta župnik se je imenoval Josip Richter, a ne Rihar itd.“ — To je treba razreči; kajti na oménjenega sv. pisma III. délu (pars tertia), v katerem so bukve obeh kronik in drugo, (Labaci, typis Theres. Eger, viduae 1801.), nahajamo dva prelagatelja tega svetopisemskega kósa, imenovana také: „per Josephum Richer, Parochum ad S. Petri in Commenda, et Modestum Schrey, Cap. Loc. ad S. Jacobi penes Savum“. Na tega sv. pisma ónem délu, v katerem so Mali Proroki (Labaci 1800.), zopet čitamo: „per Josephum Schkriner, c. r. Par. ad Annunc. B. V. Lab., et Josephum Richer, Par. ad S. Petri in Commenda“. Potem rečenega sv. pisma I. dél (evangelisti), drugič natisnen (editio secunda) v Ljubljani 1800. l., (v Japljevem predgovoru) našega pisatelja zove: „D. Josephus Richer, Carniolus Pillichgracensis.“ — Richterja nikder ni najti, in zatorej tudi Miklošičevo „Slovensko berilo za 8. gimn. razred“ prav uči, kà tega duhovnika imenuje Riharja, o katerem jaz ne vém, kdaj se je porodil, kdaj li umrl. Izmej starih imenikov naše duhovščine (catalogus cleri) licejska knjižnica Ljubljanska hrani jednega s 1797. l. Iz njega vidimo, da je Richer Josephus to léto v Ljubljani kaplanóval pri sv. Jakobu ter z njim vred poleg družih i Valentin Vodnik (Vodnig Marcell. Valent. Franc. Benef. Demscher.) Duhovniški imeniki te dóbe še ne pripovedujo, katerega léta se je kdo porodil. Neokretna pisava Richer je kriva, da se je Čop zmotil in zapisal Richter, namesto Rihar, česar potlej ni zapazil niti sam Kopitar, skozi katerega roke je 1831. l. šel Čopov rokopis o slovenski književnosti v Novi Sad k Šafařiku. (J. Jireček na IV. str. svojega predgovora k Šafařikovi knjigi „Geschichte der südslawischen Literatur“, I., Prag 1864.) Takó je prišlo, da to Šafařikovo délo na 35., 109. in 192. str. imenuje našega pisatelja vedno Jožefa (Jos.) Richterja. Mislil sem tudi jaz, da je učenemu Čopu, tedánjemu bibliotekarju Ljubljanske knjižnice, iz katere je največ prepisal, kar je dobil Šafařik od njega, in Riharjevemu vrstniku, Slovénu Kopitarju, velicemu slavistu, ter za njima i Šafařiku trdno verjeti; a

vender se je tukaj pokazalo drugače. Ali zopet sodim, da bi ta slučaj utegnil biti jedini, v katerem je proti Šafařiku obveljalo Janežičevo mnenje, povedano v „Pregledu slovenskega slovstva,“ kateri je bil natisnen 1854. l. v njega slovnici.

Fr. Levstik.

Javno predavanje osnovali so v korist Mandelčevemu spomeniku gg. dr. Ivan Tavčar, dr. V. Zarnik in Ivan Hribar v ljubljanski čitalnici. Dne 19. marcija govoril je g. dr. Tavčar o poezijah Simona Jenka; dne 26. marcija g. dr. Zarnik o svojem potovanji od Pontebe do Vezuva in dne 2. aprila g. Hribar o Puškinu in njegovih poezijah.

V *zabavnem in literarnem klubu Ljubljanskem* govorili so zadnje tedne: g. Železnikar o nekem zanimljivem kazenskem dogodku na južnem Štajerskem; g. Potočnik o poljskih razmerah po Galiciji l. 1863.; g. Hribar o Puškinu in o Koseskega prevodih Puškinovih poezij; g. Šubic o kranjskih prirodopisnih Skopoliji in Plemli; g. Bežek jeden večer o Madagaskarcih in drug večer o Turgenjevu in njega spisih.

Dr. Alojzij Vojteh Šembera †, profesor českega jezika in česke književnosti na vseučilišču dunajskem, c. kr. ministerski tajnik in urednik českega državnega zakonika, znamenit učenjak in pisatelj česki, umrl je 23. marcija na Dunaji. Porojen je bil Šembera 21. marcija 1807. leta v Visokem Mytu na Českem; gimnazijo je dovršil v Litomyšlu, modroslovne in pravoslovne studije v Pragi. Potem je služil najprej za avskultanta pri magistratu brnskem, potem za profesorja na stanovski akademiji v Olomuci in v Brni, od koder je bil l. 1848. poklican za učitelja českemu jeziku na vseučilišču dunajskem. Od leta 1857. dalje uredoval je tudi državnega zakonika česko izdavo. Šembera bil je jako rodoviten pisatelj česki. V svojih mladih letih pisal je v mnogo časopisov českih, pozneje je izdal več znamenitih zgodovinskih in krajepisnih monografij. Izmed najznamenitejših knjig njegovih so te: Vpad Mongolov v Moravsko (1841), Slovani v Dolnji Avstriji (1844), Ortografija Husova (1857), Zgodovina českega jezika in česke literature (1858, tretje izdanje 1869), Zapadni Slovani v praveku (1868). V novejšem času dal je na svetlo dve knjigi, v katerih je pobijal pristnost rokopisa Kraljedvorskega ter se z njimi zapletel v hud literaren boj, ki je pospešil smrt slavnega moža.

Preširnov napis, ki se nahaja na velikem zvonu pri Sv. Joštu in katerega je v „Slov.“ lani objavil g. Žlogar in za njim „Ljublj. Zvon“ (I. 2. 127), bil je prvič natisnen že v H. Costovih „Reiseerinnerungen aus Krain“ (Laibach 1848, pag. 246). A ta knjiga ne pripoveduje, čegav je napis. G. Žlogarju gre zasluga, da je korenito dokazal, da je napis res Preširnov.

Ali so Slovenci zares Hrvatje? Znano je, da je Starčevićeva stranka v Hrvatski Slovence že davno za „planinske Hrvate“ proglasila po gaslu „Hrvati svi i svuda.“ Ta nauk se je na Hrvatskem že popolnoma udomačil in prvi broj mesečnika „Kroatische Revue“ piše na str. 57., da se je „še v XVI. stoletji v Ljubljani hrvatski govorilo in da so l. 1559. našega Trubarja uradno za Hrvata oklicali.“ Proti tej trditvi so brezuspešni vsi zgodovinski dokazi in glasovi vseh narodopisnih avtoritet. Kadar jim te navajaš, naredé se Hrvatje gluhi in slepi ter ti k večjemu odgovarjajo, da so vsi učenjaki, na čelu jim prof. Miklošič, nasprotniki Hrvatom in da kot tujci niso sposobni soditi o hrvatskih razmerah.